LAPSIASIAVALTUUTETTU

Lapsen oikeuksien näkökulma vanhemman vankeuteen

- kommenttipuheenvuoro Maria Kaisa Aula

Lapsi näkyväksi - seminaari vankien lasten huomioimisesta Ruotsissa ja Suomessa. Helsinki 21.4.2010

YK:n lapsen oikeuksien sopimus 1989/1991

Suojelu

Protection

Palvelut ja toimeentulo

”Riittävä osuus yhteisistä voimavaroista”

Provision

Osallistuminen

Participation

YK:n lapsen oikeuksien sopimus 1989/1991

Dzaanidalko tu at kenten hin pengo iego horttibi?

Lapsen etu (art 3)

Lapsia koskevia päätöksiä tehtäessä on aina ensisijaisesti otettava huomioon lapsen etu.

-> yksittäisen lapsen tilanteessa

-> yleisesti lapsia koskevissa asioissa

Päätösten lapsivaikutusten arvioinnin ja ennakoinnin tarve myös vankeinhoidon alalla!

Lapsen oikeuksien näkökulmasta

Vanhemmuuteen liittyvät ongelmat

- Oikeus molempien vanhempien tukeen, kasvatukseen ja yhteydenpitoon
- Oikeus tavata paitsi jos se on lapsen edun vastaista
- Vanhempien oikeus heitä tukeviin palveluihin

Lapsen muun arjen ongelmat

- Kiusaamisen ja leimaamisen riskit
- Tiedon puute
- Häpeän tunteet
- Taloudelliset ongelmat
- ”Oikeus olla lapsi”

Näkyykö lapsi lainsäädännössä?

- LastensuojeluL

”Kun aikuinen on tutkintavankeudessa tai suorittamassa vapausrangaistustaan, on selvitettävä ja turvattava myös hänen hoidossaan ja kasvatuksessaan olevan lapsen hoidon ja tuen tarve”

”Lapsen sijoittamisesta vankilan perheosastolle päättää sosiaalitoimi”

- VankeusL 3 §

”Vankilan olot on järjestettävä niin pitkälle kuin mahdollista vastaamaan yhteiskunnassa vallitsevia elinoloja”

Pulmia lapsinäkökulmasta Suomessa

- Lastensuojelulain 10 §:n mukaisia käytäntöjä ja tarvittavaa viranomaisyhteistyötä vankilassa olevan vanhemman lapsen tuen selvittämisestä ei ole vakiinnutettu
- Rikosseuraamuslaitoksen ohjausasiakirjat (toiminta ja taloussuunnitelma, tulosohjaus) eivät tunnista lapsi- tai perhenäkökulmaa ja siihen liittyviä tavoitteita (tilat, perhetyö jne)
- Niinpä toimintatavat vaihtelevat eri puolilla maata kunnissa ja vankiloissa

Pulmia lapsinäkökulmasta Suomessa

- Vangin lapsi nähdään lähinnä vanhemman kuntoutumisen tuen kautta, ei omien oikeuksiensa kautta
  - Lasten määrästä ei ole tietoa
  - Lapsille ei ole tarjolla ikä- ja kehitystasoon sopivaa materiaalia eri kielillä
  - Myös vankilahenkilökunta tarvitsee lapsen kohtaamisen taitoja ja tietoa lapsen oikeuksista
  - Tapaamistilojen tulisi olla lapsiystävällisiä
  - Lapsen muut arkiympäristöt tarvitsevat tietoa: koulu, päivähoito

Hankkeista pysyviin toimintatapoihin

- Tiedonkulku ja viranomaisyhteistyö - ehdotus
  - jo rangaistuksen määräämisen yhteydessä tulee selvittää vangin hoidettavana tai huolettavana tosiasiallisesti olevat lapset
  - näistä tieto kunnan lastensuojeluun, jonka tehtävänä olisi arvioida perheen tuen tarve
- Lapsiosaamista rikosseuraamusalalle (perhetyö, lapsen kohtaaminen, yhteistyö)
    - lapsen oikeuksien valtavirtaistaminen
    - yhteiset tavoitteet: tapaamiset, tilat, tiedotus, toimintamallit

Lapsiasiavaltuutetun vaikuttamistyö

- Toimimme mielellään vankiperheiden yhteistyöverkoston ja KRITSin kanssa
- Tavoite saada asia lastensuojelun kansalliselle agendalle ja koota kehittämistarpeet (STM, OM, kunnat)
    - esillä 11.5 lapsiasianeuvottelukunnan lastensuojelujaoston kokouksessa
- Aloite vankiperheiden toimeentulosta STM:lle
    - lapsilisälain yksinhuoltajakorotus kotiin jäävälle huoltajalle
    - yhtenäinen ohje elatustuen saamisesta kun elatusvelvollinen on vankilassa
- Seuraamme Euroopassa kollegojen työtä

LAPSIASIAVALTUUTETTU

- Kiitos!

Lisätietoa lapsiasiavaltuutetusta

www.lapsiasia.fi
www.lastensivut.fi